Öğrenme çıktısı: Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini yorumlayabilme

Bizi Bir Arada Tutan Bağlar

MİLLÎ KÜLTÜR
Bir millete kimlik kazandıran, tarih boyunca oluşmuş maddi ve manevi değerlerin bütünüdür.

KÜLTÜREL BAĞLAR
Millî kültürün dil, din, tarih, sanat, gelenek ve görenek gibi ögeleridir.

MİLLÎ DEĞERLER
Kültürel bağlarımızdan doğan; davranışlarımızı yönlendiren ortak ilkelerdir: adalet, dürüstlük, hoşgörü, saygı, sevgi, vatanseverlik, özgürlük, bağımsızlık, aile birliği.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Kültürel bağlar değerleri **yaşatır**, değerler de milleti **birleştirir**. Bu sayede millet, zor zamanlarda bile kimliğini korur.

Kültürel bağlar (Dil, din, tarih, sanat, gelenek) → **Millî değerler** (Adalet, saygı, vatan sevgisi) → **Dayanışma** (Bireyler arasında güçlü bağlar) → **Toplumsal birlik** (Huzur, güven, millî kimlik)

Kültürü yaşatan etkinlikler

Kültür ve Turizm Bakanlığı 2021'den beri çeşitli illerde **Türkiye Kültür Yolu Festivali** düzenliyor. Müzikten sinemaya, el sanatlarından çocuk atölyelerine uzanan programlar, kültürümüzü geniş kitlelere ulaştırıyor.

Değer ne işe yarar?

Hayatımıza rehberlik eder, insanlar arasında bağ kurar, ilişkileri düzenler. Bir kültürü diğerinden ayırır, toplumun ayrışmasını önler.

Bayramda el öpmek (temsilî)

Beş kültürel bağımız

Dil	Din	Tarih	Sanat	Gelenek
Türkü, şiir, destan, atasözü	Bayram, ramazan, ibadet, hoşgörü	Olaylar, kahramanlar, tarihî eserler	El sanatları, mimari, müzik	Düğün, asker uğurlama, ikram

Benzetmeyle anlatmak (metafor)

Bir şeyi başka bir şeye benzeterek anlatmaktır. **Örnek:** "Millî değerler pusula gibidir, çünkü zor zamanda bile doğru yönü gösterir." **Sen de dene:** "Millî değerler kök gibidir, çünkü ....."

Maddi kültür ögeleri	Manevi kültür ögeleri
Halı, kilim, çini, ebru	Dil, din, inanç
Cami, köprü, kervansaray	Gelenek, görenek, töre
Yöresel kıyafet ve yemekler	Türkü, ninni, destan, atasözü
Kitabe, el yazması eser	Adalet, saygı, hoşgörü gibi değerler

DİKKAT!

Millî kültür **maddi ve manevi** ögelerden oluşur.

Dil ve Din

Dil

Dil, bir milletin duygu ve düşüncesini yansıtır; tarihi, edebiyatı ve gelenekleri geleceğe taşır.

"...Türk dili, Türk milleti için kutsal bir hazinedir. Çünkü Türk milleti, geçirdiği sayısız felaketin içinde ahlakını, geleneklerini, hatıralarını, menfaatlerini, kısacası bugün milliyetini oluşturan her unsurunu dil sayesinde muhafaza etmiştir. Türk dili Türk milletinin kalbidir, zihnidir."

Mustafa Kemal Atatürk

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Dil yalnızca konuşma aracı değildir. Bir milletin **hafızasını ve kimliğini** korur. Dili zayıflayan millet, kültürünü de kaybetmeye başlar.

Eser veya tür	Ne anlatır?	Değer
Orhun Kitabeleri	Kağan, aç ve yoksul halkı için gece uyumadığını, gündüz oturmadığını anlatır.	Sorumluluk, millet sevgisi
Kutadgu Bilig	Yönetici, kanunu doğru yürütmeli ve halkı korumalıdır.	Adalet
Ergenekon Destanı	Asıl yurdu unutmamayı anlatır.	Vatan sevgisi
Ninni ve türkü	"Haber verin dayısına / Şeker alsın kuzusuna"; "Gel sevelim sevileni seveni"	Aile birliği, sevgi
Atasözü	"Gülü seven dikenine katlanır." "Hatasız kul olmaz."	Sabır, hoşgörü
Karagöz	Evliya Çelebi'ye göre 16. yüzyıldan beri oynanır, kültürümüzü yansıtır.	Hoşgörü, dayanışma

Başka eserler: Divanü Lügati't-Türk, Divan-ı Hikmet, Atabetü'l-Hakayık, Dede Korkut Hikâyeleri, Köroğlu Destanı.

Türk töresinin dört değeri: Orhun Kitabeleri ve Kutadgu Bilig'de **könilik** (adalet), **tüzlük** (eşitlik), **uzluk** (iyilik, faydalılık), **kişilik** (insanlık, hoşgörü) öne çıkar.

Din

İslamiyet'in barış, kardeşlik, yardımlaşma ve dayanışmaya verdiği önem; farklı inançların yüzlerce yıl bir arada yaşamasına katkı sağlamıştır. Ramazan, bayramlar ve özel geceler milletimizi bir araya getirir: Bayramda büyüklerin eli öpülür, akraba ziyaret edilir, küsler barışır, harçlık verilir.

Yunus Emre

Herkese aynı gözle bakar. **"Yaratılanı hoş gördük Yaratandan ötürü"** der, **"sevelim sevilelim"** çağrısı yapar.

Mevlâna

"Hoşgörülükte deniz gibi ol", **"Gene gel, ne olursan ol"** diyerek herkese kucak açar.

Hacı Bektaş Veli ve Nasreddin Hoca da sevgi ve hoşgörünün simgelerindendir.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Din ve manevi şahsiyetler **barış ve hoşgörüyü** güçlendirerek farklı inançlardan insanların bir arada yaşamasına katkı sağlamıştır.

Tarih ve Sanat

Tarih

İnsan geçmişini hatırlamadan kendini tanıyamaz; millet de öyle. Tarihini bilen bir millet değerlerini korur, birliğini güçlendirir.

"Bizim yolumuzu çizen, içinde yaşadığımız yurt, bağrından çıktığımız Türk milleti ve milletler tarihinin binbir acıklı olay ile üzüntülü sayfalarından çıkardığımız sonuçlardır." (Atatürk)

BUNU UNUTMA

Tarih **ezber değil, ders almaktır.** Geçmişin zorluklarını bilen, bugünün değerini anlar.

İstiklal Yolu'nda cephane taşıyanlar (temsilî)

İstiklal Yolu

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Anadolu'nun büyük bölümü işgal edildi, silahlara el kondu. Mücadele 1919'da Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde başladı. Silah ve cephane, İnebolu Limanı'ndan Ankara'ya kağnılarla taşındı. Şerife Bacı, Halime Çavuş, Necibe Nine gibi kadınlar, yaşlılar, çocuklar bu yolda kahramanlık gösterdi. Limandaki kayıkçıların ve İnebolu halkının fedakârlığı TBMM tarafından 11 Şubat 1924'te İstiklal Madalyası ile onurlandırıldı.

Hangi değerler? Vatan sevgisi, fedakârlık, cesaret, yardımlaşma, bağımsızlık. Millî Mücadele, değerlerimiz sayesinde kazanılmıştır.

Sanat

Sanat eseri; bir milletin kültürünü, dilini, inancını, tarihini yansıtır. **"Sanatsız kalan bir toplumun hayat damarlarından biri kopmuş demektir."** (Atatürk)

Geleneksel Türk sanatları

Hat, tezhip, minyatür, çini, ebru, kalem işi, halı, kilim, kumaş dokuma, işleme, taş, maden ve ahşap işçiliği, keçe, deri, örmecilik, yazmacılık, bakırcılık.

Kilim, ebru, çini (temsilî)

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Motifler **sözsüz bir dildir.** Sanat, kuşaklar arasında bir kültür köprüsüdür ve insanları bir araya getirir.

Kilimlerdeki mesaj

Samsun'un Kavak ilçesindeki kilim kursunda **insan** motifi çalışkanlığı, **kuş** sevgiyi, **yıldız** üretkenliği anlatır. Ebru da farklı kültürden insanları buluşturup dostluğu güçlendirir.

Öğrenme çıktısı: Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini yorumlayabilme

Gelenek, Görenek, Bayramlar

GELENEK
Bir toplumda eskiden beri saygıyla korunup kuşaktan kuşağa aktarılan, yaptırım gücü olan alışkanlık, bilgi, töre ve davranışlardır.

GÖRENEK
Bir şeyi eskiden görüldüğü biçimde yapma alışkanlığıdır, âdettir.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Nişan, düğün, asker uğurlama, taziye, iftar sofrası; **sevgi, saygı ve yardımlaşmayı** yaşatır, insanları birbirine bağlar.

Zimem defteri

Osmanlı'da varlıklı kişiler ramazanda tanımadıkları bakkala gidip veresiye defterindeki borçları öderdi. Böylece borcu olan kimse mahcup olmazdı. Bugün bazı belediyeler ve yöneticiler de bu geleneği sürdürüyor.

Nevruz

Baharın gelişini, toprağın uyanışını kutlayan bir bayramdır. Türkistan ve Anadolu'da konargöçer yaşamdan bugüne taşınmıştır. **Birlik ve beraberliğin simgesidir**; Türk dünyasını ortak bir sevinçte buluşturur.

Erzurum Barı (temsilî)

Halk oyunları

Düğünlerde ve asker uğurlamalarında oynanır. Figür, ritim, giysi ve müziğiyle yöre insanının duygularını, yiğitlik ve cesaret gibi değerleri anlatır. Bayburt'tan Kars'a uzanan bölgede, özellikle Erzurum'da oynanan **Erzurum Barı** bunlardan biridir.

Birleştiren günlerimiz

Millî günler	Dinî bayramlar
23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	Ramazan Bayramı
19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı	Kurban Bayramı
15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü	
30 Ağustos Zafer Bayramı, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı	

Bayramlar yalnızca tatil değildir. Dinî bayramlarda ziyaret edilir, küsler barışır, paylaşılır. Okullarda şiirler okunur, halk oyunları oynanır; devlet adamlarımız ve şehitlerimiz anılır. Ortak sevinç, **birbirine güveni ve toplumsal barışı** artırır.

Notlarım

Zor Günlerde Birlik

Maraş: Bayraksız namaz kılınmaz

28 Kasım 1919 cuma sabahı, kalede Türk bayrağı yerine düşman bayrağı görülür. Halk Ulu Cami'de toplanır, "Bayraksız namaz kılınmaz" diye seslenir. Maraşlılar kaleye yürüyüp bayrağı yeniden diker.

15 Temmuz 2016

Darbe girişimine karşı millet ve devlet omuz omuza direndi. Halk sokaklara çıktı, gerekirse canını ortaya koydu. Her yıl Demokrasi ve Millî Birlik Günü'nde bu direniş anılır.

Depremde dayanışma (temsilî)

6 Şubat 2023: Asrın dayanışması

Kahramanmaraş merkezli depremlerde devlet ve millet el ele verdi. AFAD, Kızılay, STK'ler, askerler, öğretmenler, sağlık çalışanları bölgeye koştu. On binlerce gönüllü seferber oldu. Kefen parasını bağışlayan yaşlılardan kumbarasını açan çocuklara kadar herkes aynı duyguyla seferber oldu. "Evim Yuvan Olsun" kampanyasıyla 15 binden fazla konut kaydı yapıldı.

Kavram haritası

TOPLUMSAL BİRLİK

Dil	Din	Tarih	Sanat	Gelenek
Ninni, türkü, destan, Orhun Kitabeleri	Bayram, ramazan, hoşgörü, Yunus Emre	İstiklal Yolu, Millî Mücadele	Halı, kilim, ebru, çini, hat	Düğün, Nevruz, zimem defteri

Sonuç

Türk milleti zor dönemlerde değerlerine sarılarak varlığını sürdürmüştür. Dil, din, tarih, sanat ve gelenekler bu değerleri yeni kuşaklara taşır. Biz de bu değerleri koruyup yaşatarak birliğimize katkı sağlarız.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Afetlerde ve saldırılarda görülen dayanışma, **millî değerlerimizin** gündelik hayattaki karşılığıdır. Birlik, zor zamanı aşmamızı sağlar.

Sıra sende: Kültürel bağlarımızın birliğe etkisini kendi seçtiğin bir ürünle (şiir, afiş, kısa öykü gibi) anlat. Düşünceni kısa bir paragrafla sınıfa sun.

Olay	Öne çıkan millî değerler
Maraş, 1919	Bayrak sevgisi, bağımsızlık, cesaret, inanç
İstiklal Yolu	Fedakârlık, vatan sevgisi, yardımlaşma
15 Temmuz 2016	Vatanseverlik, demokrasi bilinci, millî birlik
6 Şubat 2023	Yardımlaşma, dayanışma, merhamet, duyarlılık

Öğrenme çıktısı: Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini yorumlayabilme

1. ÖĞRENME ALANI
Birlikte Yaşamak

KONU 2 / 3
Kültürel Bağlarımız ve Millî Değerlerimiz

Kendimi Deniyorum

A. Doğru mu, yanlış mı?

Cümle doğruysa "D", yanlışsa "Y" yazınız.

☐ 1. Dil, kültürü kuşaktan kuşağa taşır.
☐ 2. Millî kültür, bir toplumu diğerlerinden ayırmaz.
☐ 3. Orhun Kitabeleri'nde kağan halkı için çalıştığını anlatır.
☐ 4. Zimem defteri bir israf geleneğidir.
☐ 5. Nevruz baharın gelişiyle ilgilidir.

B. Eşleştirelim

Kavramın harfini ilgili açıklamanın başındaki kutuya yazınız.

A) Yunus Emre	☐	Başkasının borcunu ödeme geleneği
B) Mevlâna	☐	"Yaratılanı hoş gördük Yaratandan ötürü"
C) İstiklal Yolu	☐	Yiğitliği anlatan halk oyunu
D) Erzurum Barı	☐	"Gene gel, ne olursan ol"
E) Zimem defteri	☐	İnebolu ile Ankara arasındaki cephane yolu

C. Boşlukları dolduralım

Kelimeler: **19 Mayıs** **15 Temmuz** **dil** **motif**

1. Atatürk'e göre Türk milletinin kalbi ve zihni olan unsur ..... olarak bilinir.
2. Kilimlerde mesaj ileten süslemeye ..... denir.
3. Gençlik ve Spor Bayramı ..... tarihindedir.
4. Demokrasi ve Millî Birlik Günü ..... tarihindedir.

D. Düşünelim, yorumlayalım

1. Şerife Bacı, kış ortasında kucağında çocuğuyla cephane taşırken donarak şehit olmuştur. İnebolu'dan Ankara'ya uzanan yolda binlerce kişi aynı fedakârlığı göstermiştir.

a) Bu olaydaki iki millî değeri yazınız.
b) Bu değerlerin Millî Mücadele'nin kazanılmasındaki etkisini yorumlayınız.

2. Bir mahallede ramazanda komşular birlikte iftar sofrası kurmakta, bayramda küsler barışmakta, depremde herkes yardım toplamaktadır.

a) Bu örneklerde hangi kültürel bağlar ve değerler görülmektedir?
b) Bu davranışların toplumsal birliğe etkisini açıklayınız.

Bu konunun şarkısını Onur Akmeşe YouTube kanalından dinlemeyi unutmayın!